

KRISTINESTAD
KRISTIINANKAUPUNKI

SKOLANS LÄSÅRSPLAN 2025-2026

Kristinestads gymnasium

BEHANDLING OCH GODKÄNNANDE AV SKOLANS LÄSÅRSPLAN:

Behandlats på skolan: 23.10.2025

Behandlat av studerandekårsstyrelsen: -

Godkänd: 23.10.2025

Underskrift:

Patricia Bergkulla

Patricia Bergkulla, tf. rektor

PB 13, 64101 KRISTINESTAD
PL 13, 64101 KRISTIINANKAUPUNKI
Tel. / Puh. +358 (0)6 221 6200
kristinestad@krs.fi / kristiinankaupunki@krs.fi
WWW kristinestad.fi
kristiinankaupunki.fi

PB 13, 64101 KRISTINESTAD
PL 13, 64101 KRISTIINANKAUPUNKI
Tel. / Puh. +358 (0)6 221 6200
kristinestad@krs.fi / kristiinankaupunki@krs.fi
WWW kristinestad.fi kristiinankaupunki.fi

A. LÄSÅRETS ARBETSTIDER OCH SKOLANS VERKSAMHET

1. ORGANISERING AV UNDERVISNINGEN

a. Information om skolan

Skolans namn: Kristinestads gymnasium

Adress: Ulrika Eleonoravägen 3, 64100 Kristinestad

Rektor och kontaktuppgifter:

Patricia Bergkulla (t o m 22.11.2025), tfn: 0401477025, e-post: patricia.bergkulla@krs.fi

Peter Grannas, tfn: 0401477025, e-post: peter.grannas@krs.fi

Lärare

fornamn.efternamn@krs.fi

Bergkulla Patricia, gymnastik

Bernas Mia-Otieno, matematik, kemi

Dahlmars Linda, biologi

Engelholm Margita, samhällslära, ekonomi och företagsamhet

Grannas Peter, samhällslära

Hagback Ann-Sofie, svenska som andra språk och litteratur

Heinonen Jessica, matematik, fysik

Hautaviita Kim, gymnastik

Hägglund Rasmus, musik

Javarus Jere, finska

Lankoski Maria, bildkonst

Lillås Lenita, studiehandledning

Linden Isabelle, svenska som andra språk och litteratur

Nybacka Elisabeth, modersmål och litteratur, svenska som andra språk och litteratur

Orre Sebastian, historia, psykologi, filosofi, religion

Sahl Alexia, geografi, hälsokunskap

Sved-Roddiss Marina, speciallärare

Österback-Ragnäs Carina, engelska, tyska

PB 13, 64101 KRISTINESTAD
PL 13, 64101 KRISTIINANKAUPUNKI
Tel. / Puh. +358 (0)6 221 6200
kristinestad@krs.fi / kristiinankaupunki@krs.fi
WWW kristinestad.fi kristiinankaupunki.fi

Grupp / Antal studerande / Grupphandledare:

Grupp 1: 23 studerande, grupphandledare Sebastian Orre

Grupp 2: 11 studerande, grupphandledare Jessica Heinonen

Grupp 3: 11 studerande, grupphandledare Carina Österback-Ragnäs

Övrig personal:

Skolsekreterare: af Hällström Anna-Maria

Skolcoach: Johansson Catarina

Resursperson för stöd för nya gymnasiestuderande från andra orter: Jeanette Ribacka-Berg

Husmor: Sjögård Ulrika

Köksbiträde: Järvistö Christina

Kokerska: Aronija Laila

Lokalvårdare: Kohtala Terttu

Fastighetsskötare: Lillbäck Peter

a. Valfria ämnen / Tema

Kristinestads gymnasium erbjuder **67** stycken fördjupade och **29** stycken tillämpade valbara studieavsnitt. Dessutom erbjuds tre studieavsnitt inom ramen för temastudier.

I gymnasiestudierna erbjuds tyska och franska som valbara ämnen.

Gymnasiet erbjuder lokala tillämpade valbara studieavsnitt inom språk, ekonomi och företagande, historia, musik, gymnastik och ridsport.

b. Fester, tillställningar, morgonsamlingar

Skolan uppmärksammar bl.a. svenska dagen, lucia-dagen och självständighetsdagen och jul- samt våravslutning.

Skolan firar också de gamlas dag/bal, bänkskuddardagen och på våren hålls studentdimission.

Församlingen ordnar tillsammans med gymnasiet skolgudstjänst vid jul och påsk.

Föräldramöten ordnas för alla grupper.

Vid behov uppmärksammar och ordnar skolan fester och andra tillställningar, exempelvis jubileum.

Alla fester, tillställningar, morgonsamlingar m.m. som skolan ordnar följer Utbildningsstyrelsens rekommendationer för samlingar.

2. ARBETSTIDER

Arbetsordning läsåret 2025-2026

Vecka	Hösterminen	M	T	O	T	F	L	Vecka	Vårterminen	M	T	O	T	F	L
32	05.08 - 09.08							1	30.12 - 03.01	-	-	-	-	-	-
33	11.08 - 15.08	1	2	3	4	5		2	05.01 - 09.01	-	-	3	4	5	
34	18.08 - 22.08	1	2	3	4	5		3	12.01 - 16.01	1	2	3	4	5	
35	25.08 - 29.08	1	2	3	4	5		4	19.01 - 23.01	1	2	3	4	5	
36	01.09 - 05.09	1	2	3	4	5	6	5	26.01 - 30.01	1	2	3	4	5	
37	08.09 - 12.09	1	2	3	4	5		6	02.02 - 06.02	1	2	3	4	5	
38	15.09 - 19.09	1	2	3	4	5		7	09.02 - 13.02	1	2	3	4	5	
39	22.09 - 26.09	1	2	3	4	5		8	16.02 - 20.02	1	2	3	4	5	
40	29.09 - 03.10	1	2	3	4	5		9	23.02 - 27.02	SPORTLOV					
41	06.10 - 10.10	1	2	3	4	5		10	02.03 - 06.03	1	2	3	4	5	
42	13.10 - 17.10	HÖSTLOV						11	09.03 - 13.03	1	2	3	4	5	
43	20.10 - 24.10	1	2	3	4	5		12	16.03 - 20.03	1	2	3	4	5	
44	27.10 - 31.10	1	2	3	4	5		13	23.03 - 28.03	1	2	3	4	5	
45	03.11 - 07.11	1	2	3	4	5		14	30.03 - 03.04	1	2	3	4	5	
46	10.11 - 14.11	1	2	3	4	5		15	06.04 - 10.04	-	2	3	4	5	
47	17.11 - 21.11	1	2	3	4	5		16	13.04 - 17.04	1	2	3	4	5	
48	24.11 - 30.11	1	2	3	4	5		17	20.04 - 24.04	1	2	3	4	5	
49	01.12 - 05.12	1	2	3	4	5		18	27.04 - 01.05	1	2	3	4	5	
50	08.12 - 12.12	1	2	3	4	5		19	04.05 - 08.05	1	2	3	4	5	
51	15.12 - 20.12	1	2	3	4	5	1	20	11.05 - 15.05	1	2	3	4	5	6
52	23.12 - 27.12	-	-	-	-	-		21	18.05 - 22.05	1	2	3	4	5	6
		18	18	18	18	18	2	22	25.05 - 30.05	1	2	3	4	5	6
							= 92								= 96
Arbetsdagar hela läsåret							188	Höstlov v42							13.10-17.10
hösterminen							92	Jullov							21.12.25-6.1.26
vårterminen							96	Sportlov							23.2-27.2.2026
								Påsklov							3.4-6.4.2026

Hösttermin:	11.08.2025-20.12.2025
Höstlov:	13.10.2025-17.10.2025
Jullov:	21.12.2025-06.01.2026
Vårtermin:	07.01.2026-30.05.2026
Sportlov:	23.02.2026-27.02.2026
Påsklov:	03.04.2026-06.04.2026

Antalet skoldagar under läsåret är 188 dagar. Höstterminen 92 dagar och vårterminen 96 dagar. Vårterminens arbetslördag har flyttats till 23.5.2026.

3. LEKTIONER

Lektionstider samt lunchtid:

Måndag-fredag:

Kl. 08.00 – 08.45 lektion 0
Kl. 08.45 – 09.30 lektion 1
Kl. 09.35 – 10.20 lektion 2
Kl. 10.25 – 11.10 lektion 3
Kl. 11.10 – 11.40 lunch
Kl. 11.40 – 12.25 lektion 4
Kl. 12.30 – 13.15 lektion 5
Kl. 13.20 – 14.05 lektion 6
Kl. 14.10 – 14.55 lektion 7
Kl. 15.00 – 15.45 lektion 8

- Ridsportlinjens lektioner hålls tisdagar och fredagar fr o m kl. 14.00 och framåt samt onsdagar eller torsdagar efter kl. 16.00
- Scheman för alla klasser finns i Wilma.
- Vårdnadshavare och studerande informeras snarast ifall det blir ändringar i de normala arbetstiderna.

4. TIMRESURSEN OCH DESS ANVÄNDNING

Nämnden har beslutat om timresurser 4.2.2025 § 8 enligt följande:

-Skolans timresurs:	<u>142</u>
-Skolans specialundervisning:	<u>5</u>

Bilaga 1: Lärarnas arbetsmängdsblankett (Ej till nätet)

Bilaga 2: Samplaneringsblankett (Ej till nätet)

5. UNDERVISNINGENS STÖDÅTGÄRDER

Speciallärare: Sved-Roddis Marina
(0505636508)

Skolcoach: Johansson Catarina
(0400645119 måndag - fredag)

Skolans Kurator: Hoxell Sara
(0504758176, måndagar och onsdagar)

Sjukskötare i skolan: Jennifer Virta
(0401589825, måndagar)

Skolpsykolog: Mira Öhman
(0504397647, 2 dagar/varannan vecka)

Skolhälsovårdare: Lina Ellfolk
(0401217555, onsdagar 9.00-15.00. Övriga dagar anträffbar via telefon)

Skolläkare: tidsbeställning via skolhälsovårdaren. Skolläkaren har mottagning på skolan enligt behov.

Hälsovårdaren kallar studerande i grupp 1 till hälsogranskning. Grupp 2 kallas till läkargranskning.

Vid behov tar hälsovårdaren och kuratorn emot studerande i andra ärenden eller problem- och orosituationer.

Alla studerande får en personlig kallelse till tandläkaren.

Skolpsykologen har mottagning på skolan vid tidpunkter som överenskommits på förhand.

Studerande kan reservera tid endera via hälsovårdaren eller kuratorn, på Wilma eller per telefon. Till skolpsykologens mottagning tas studerande som behöver kartläggning av problem med det psykiska välbefinnandet eller vårdhänvisning.

Ordnande av stöd för lärande och specialundervisning fr o m 1.8.2025

I nya läroplanen skiljer man på begreppen stöd för lärande och specialundervisning. Stödundervisning kan ges av ämneslärare och av speciallärare medan specialundervisning endast kan ges av speciallärare.

Den studerande som i den grundläggande utbildningen fått elevspecifikt stöd har i gymnasiet rätt att få specialundervisning. För detta krävs ett förvaltningsbeslut.

Stödbehovet bedöms i åk 1 och kontinuerligt under studiernas gång.

- Ämnesläraren observerar och samtalar med studerande. Ämnesläraren, gruppHandledaren och studieHandledaren följer upp studieprestationer och informerar specialläraren.
- Specialläraren utför skriv- och läskartläggningar med samtliga studerande som inleder gymnasiestudier. Baserat på kartläggningsresultat hålls eventuella tilläggstexter och individuella samtal.
- Eventuella specialarrangemang i studentexamensproven och avvikande studiearrangemang diskuteras.
- Specialläraren beaktar, utreder och bedömer eventuella beslut och utmaningar gällande inläring som konstaterat s i den grundläggande utbildningen. Specialläraren beaktar eventuell information från studerandevården samt övriga sakkunniga.
- Utgående från samtlig information tas beslut om eventuella stödåtgärder inom stöd för lärande eller inom specialundervisning.
- Om en studerande har tagit del av stöd för lärande och detta stöd inte har varit tillräckligt kan ett förvaltningsbeslut om specialundervisning fattas.

Studerandes eget ansvar lyfts fram

- De studerande själv kan söka sig till stödåtgärder.
- Den studerande har ingen skyldighet att emot stödet.
- Gymnasieutbildningen grundar sig på den studerandes aktivitet och självständiga roll när et gäller att genomföra studierna.

Ordnande av studerandevård

Studerandevården har till uppgift att som en del av skolgemenskapens verksamhetskultur utveckla undervisningsmiljöer som stöder välfärden och stärker skolans delaktighetsinriktade verksamhetssätt. Målet med studerandevården är att främja en positiv interaktion och en atmosfär av ömsesidig omsorg samt vid behov ingripa vid problem.

Studerandevårdsgruppen samlas regelbundet under hela läsåret och gruppen består av studeranderepresentanter, utbildningspersonal, kurator och personal från hälsovården.

6. STUDERANDEKÅRSVERKSAMHET

Studerandekårens styrelse består läsåret 2025-2026 av följande medlemmar:

Till ordförande valdes Wilma Wiik (grupp 2) och till viceordförande Iris Lillvik (grupp 2). Som sekreterare fungerar Hilde Berglund (grupp 2) och som kassör Thwe Kyawt (grupp 3). Övriga styrelsemedlemmar är Alexandra Engelholm (grupp 3), Nova Bergkulla (grupp 3), Peisha Luo (grupp 2), Martin Porander (grupp 2), Maja Karrenpalo (grupp 1), Ida Nordström (grupp 1) och Lilja Wozak (grupp 1).

Som studeranderepresentant i studerandevårdsgruppen fungerar Ellen Svens och Hilma Sewón.

Studerandekårens primära uppgift är att bevaka de studerandens intressen och främja delaktighet. Styrelsen fattar beslut i frågor, ger utlåtanden och kan utse representanter till skolans organ. Styrelsen gör upp en årsklocka för verksamheten i början av läsåret och har möten vid behov. Detta läsår fungerar Carina Österback-Ragnäs som studerandekårens handledare.

7. SKOLANS KLUBBVERKSAMHET

Debattklubb

8. ÖVRIG RASTVERKSAMHET

Staden Kristinestads rörelsecoach kan vid behov göra besök för att aktivera de studerande. Ingen övrig ledd rastverksamhet förekommer.

9. UNDERVISNING OCH VERKSAMHET SOM GES UTANFÖR SKOLAN

- Besök till UniYh i Åbo med grupp 3 (oktober-25) UniYh i Vasa med grupp 3 (november-25) och grupp 2 besöker UniYh dagen i Åbo (mars-26).
- Högskoledagen för grupp 3 i november, samtidigt besöker gruppen också Riksdagshuset och Vasa Nation.
- Business Amazing Race i samarbete med lukio i april-26, grupp 2
- Business Future Day i Vasa för grupp 2 i maj-26.
- Karriär evenemanget för grupp 3 i Academillen i augusti -25.
- 11.11.2025 deltar studerande i ekonomi & företagsamhetskursen i evenemanget "När kreativitet möter kapital" som arrangeras av Finsk-svenska handelskammaren. Evenemanget ordnas i Vasa.
- I november ordnar studerande i ekonomi & företagsamhet ett evenemang med fokus på framtidens Kristinestad. Detta ordnas i samarbete med Näringslivscentralen i Kristinestad.
- Dagsverkesdag 1.12.2025.
- Arkeologiska utgrävningar i Kristinestad våren 2026.
- Projektdagar med Kristiinankaupungin lukio våren 2026.
- Högläsning för barn vid Lappfjärds skola 10.11.2025. Grupp 2.
- Gemensamma friluftsdagar hösten 2025 och våren 2026 under temat rörelsepedagogik och hållbart välmående.
- Övriga besök till bl a teaterföreställningar, konserter, biobesök, konstutställningar, biblioteksbesök, muséer, skolgudstjänster.
- Studerande besöker olika företag och föreningar för motionsverksamhet inom ämnet gymnastik.
- Utlandsresa till något europeiskt land under våren 2026.

10. ÖVRIGT SOM HÄNFÖR SIG TILL UNDERVISNINGEN

a. Mångvetenskapliga lärområden

I den nya läroplanen säkerställs helhetsskapande undervisning med s.k. mångvetenskapliga lärområden. De gör att inläringen känns meningsfull och stimulerar elevens tänkande och förståelse för att hitta ett samband mellan kunskap som förkovrats på olika sätt. Att förstå och konstruera helheter ger redskap för framtidens arbetsliv och inspirerar till att skaffa information och kunskaper på olika sätt. Då höstterminen inleds görs studerandena delaktiga i planeringen av lärområdena.

Detta genomförs i gymnasiet främst genom inspirationsdagar/temadagar, projekt och kurser (t.ex. ekonomi och företagsamhet), där flera ämnen samarbetar. Dessutom erbjuds temastudierna Tvärvetenskapligt tänkande, Undersökande projektarbete med hjälp av digitala arbetssätt och Vardagskompetens. Inom ramen för projekt och samarbeten förekommer ämnesöverskridande undervisning.

b. Samarbete mellan hem och skola

Kontakt på Wilma
Föräldramöten
Studerandevårdsgruppen, föräldrarepresentant
Lärandesamtal

c. Övriga samarbetsparter

Suupohjan Ratsutalli	Arkeolog Jan Fast
Gymnasienätverket Vi7	Röda Korset
Kristiinakaupungin lukio	Börsstiftelsen
Lappfjärds Folkhögskola	FSU-debattforum
Hyvinkään lukio	Vänstugan Primula
Finest Future	Marthaförbundet
Kristinestads näringslivscentral	Luckan Ung info
Kristinestads stadsbibliotek	
Kristinestads svenska församling	
Tredje stadiets utbildningsarrangörer	
Föreningen Pohjola-Norden i Kristinestad	
Svenska Handelshögskolan Hanken i Vasa	

B. MÅLSÄTTNINGAR FÖR LÄSÅRET

1. GEMENSAMMA TEMAN FÖR DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN OCH GYMNASIET

Skolväsendets gemensamma läsårsteman 2025-2027 är:

- **Rörelsepedagogik**
- **Hållbart välmående**

Temat **rörelsepedagogik** kan synas i skolans vardag på många olika sätt, eftersom det handlar om att använda rörelse som ett pedagogiskt verktyg för lärande, utveckling och hälsa. Det betyder alltså inte bara idrott och fysisk aktivitet, utan att integrera rörelse i undervisningen och skoldagen på ett medvetet sätt – för att förbättra inlärning, koncentration, motorik och socialt samspel. Rörelsepedagogik integreras i undervisningen genom tex. aktiva lektioner, olika rörelsepauser och brain breaks. Men även genom t ex olika friluftsdagar, temadagar och klasskamper.

Hållbart välmående i skolan handlar om att skapa en skolmiljö där både studerande och personal kan må bra – psykiskt, fysiskt och socialt – på ett långsiktigt och balanserat sätt. Det innebär att förebygga ohälsa, främja trivsel och bygga en kultur där alla får möjlighet att utvecklas utan att bli överbelastade. Hållbart välmående förverkligas genom t ex olika föreläsningar och temadagar. Skolan deltar i det tre-åriga projektet School to belong som arbetar för att förebygga ensamhet samt har tutorverksamhet.

2. ÖVRIGA UTVECKLINGSPROJEKT

a) Samarbetsprojekt med Kristiinankaupungin lukio

Finska

Studerandena från båda gymnasierna träffas under en kurs under andra studieåret och i den valbara muntliga kursen under tredje studieåret. Under kursen används tandempedagogiken som språkmodell för inläringen av det andra inhemska språket. Målet är att skapa autentiska situationer där studerandena får använda varandras språk på ett jämställt sätt. Under kurserna växlas språk så att finska används vid Kristinestads gymnasium och svenska vid Kristiinankaupungin lukio. Under kursen kan också studiebesök göras eller gästföreläsare tas in.

Modersmål, finska/ruotsi

Mediakurs 1-2 för studerande med fokus på bl.a. marknadsföring, grafisk design och sociala medier.

Studiehandledning

Business Amazing Race för grupp 2.

Historia & Samhällslära

Gemensamma arkeologiska utgrävningar i Kristinestad, gemensamt studieavsnitt (Hi7) med exkursion. Gemensamma studiebesök och föreläsningar.

Musik

Möjlighet till studier vid Lappfjärds skola tillsammans med studerande i Kristiinankaupungin lukio.

Fysik & Kemi

Möjlighet till gemensam laborationskurs.

Gemensamma projektdagar på våren 2026

Projektdagar med fokus på skolornas temaområden.

b) Samarbetsprojekt med Vi7

Gemensam studiebricka där studerande kan välja att studera på distans via andra gymnasier och Hanken.

c) Samarbetsprojekt med Hyvinkään lukio

Kristinestads gymnasium har under flera års tid samarbetat med Hyvinkään lukio (fd. Hyvinkään yhteiskoulun lukio). Under kommande läsår är två gemensamma besök inplanerade. Under hösten 2025 besöker 10-15 studerande från Hyvinkään lukio vår skola och under våren 2026 är en gemensam träff inplanerad. Målet med samarbetet är att få vänner i samma ålder ur den andra språkgruppen, få en positiv attityd och våga uttrycka sig på de andra inhemska språket.

d) Ridsportlinje i samarbete med Suupohjan Ratsutalli

Kristinestads gymnasium erbjuder från och med hösten 2024 möjligheten att avlägga lokala valfria studieavsnitt i ridsport. Sammanlagt rör det sig om 12-15 studiepoäng varav 2sp är teoristudier.

e) Samarbete med Svenska Handelshögskolan Hanken i Vasa.

I samarbete med Handelshögskolan i Vasa kommer Kristinestads gymnasium att kunna erbjuda högskolestudier i ekonomi till en omfattning av 26 studiepoäng från och med läsåret 2025-2026. Om studierna avläggs med tillräckligt goda vitsord så erbjuds den studerande en direktplats för studier vid Svenska Handelshögskolan. Samarbetet planeras och byggs upp under läsåret 2024-2025.

C. HÄLSA, TRYGGHET OCH VÄLBEFINNANDE

Skolan har en egen räddningsplan, plan för krissituationer samt plan för förebyggande av mobbning. Studerandes välmående följs regelbundet upp bl.a. med hjälp av skolhälsoundersökningar. Man eftersträvar att göra skolmiljön möjligast trygg, hälsosam, trivsamt och sådan att den sporrar eleverna att röra på sig.

1.ANMÄLAN OM FRÅNVARO:

Ledning av skolan vid rektors frånvaro:

Vicerektor ansvarar för brådskande ärenden när rektor är frånvarande. Om vicerektor är förhindrad tillträder ställföreträdande vicerektor. Rektor anmäler på förhand om sin frånvaro till personalen.

Personalens frånvar oanmälan:

Övrig personal meddelar om sin frånvaro till rektor utan dröjsmål genom att ringa

2.BEREDSKAP OCH ÖVNING

Datum i fyller:

a. Introduktion för studerande

I början av läsåret går grupphandledarna tillsammans med studerandena igenom de viktigaste sakerna som gäller säkerhet, såsom skolans regler och utrymningsvägar. I skolan ordnas regelbundet granskningar och övningar som hänför sig till säkerheten, t.ex. säkerhetspromenad (genomgång av utrymningsvägar)

b. Nya arbetstagare introduceras i säkerhetsfrågor

Rektor introducerar såväl gamla som nya arbetstagare samt vikarier i skolans verksamhetskultur. Korttidsvikarier introduceras om situationen av den lärare på skolan som är bäst insatt.

c. Utrymningsövningar (elever samt all personal)

In- och utrymningsövning ordnas i november

In-/utrymningsövning ordnas i april

d. Räddningsplanen behandlas/uppdateras på skolan (november 2025)

e. Riskbedömning uppgörs och uppdateras på skolan (november 2025)

3. Rektors och vicerektors uppgifter

Rektor

- Till rektors uppgifter hör att leda, övervaka, utveckla och ansvara för verksamheten i skolan.
- Arbetsområdet omfattar såväl förvaltning och ekonomi som undervisning.

Vicerektor

Rektorns ställföreträdare som en del av skolans ledning

- Fungera som rektorns ställföreträdare då hen är frånvarande och sköta de uppgifter som hör till rektorn.
- Delta i ledningsgruppens möten om rektorn inte kan delta.
- Medlem i pedagogiska teamet.
- Hjälpa till med att skaffa vikarier då någon ur personalen är borta.

Planering och utveckling av skolans verksamhet

- Planering av verksamheten för läsåret tillsammans med rektorn (bl.a. läsårplan, läsårskalender, uppdatera skolans planer).
- Vara med och utarbeta scheman.
- Ansvara (bereda, delta, förverkliga) för högstadiets och gymnasiets möten inom den generellt inriktade elevhälsan (elevvårdsteamet), dvs. de möten som skolan har en gång per månad och där det förebyggande arbetet betonas.